

- På tide at noe skjer



ERFARINGER: Hvilke erfaringer sitter skandinaviske brukere av psykisk helsevern gjennom 90 år, med? Forskerne Inger Beate Larsen og Anders Johan W. Andersen har forsøkt å finne svar. De har studert 12 selvbiografier fra 1918 til 2008.
(FOTO: PRIVAT)

- I 90 år har brukere av psykiske tjenester sagt hva de ønsker seg, men de har ikke blitt hørt. Nå er det kanskje på tide at noe skjer, sier forskerne Inger Beate Larsen og Anders Johan W. Andersen.

Av: [Astrid Borchgrevink Lund](#)

Hvordan beskriver skandinaviske brukere av psykisk helsevern sine erfaringer med den hjelpen de blir tilbudt? Det spørsmålet forsøker Larsen og Andersen å finne svar på i artikkelen **”Tvangstrøye og ensomhet, blomstervaser og kjærlighet”** som blir publisert i Tidsskrift for psykisk helsearbeid i juni. Larsen og Andersen er henholdsvis førsteamanuensis og førstelektor tilknyttet Institutt for psykososial helse ved fakultetet for helse- og idrettsvitenskap ved Universitetet i Agder. De har tatt for seg 12 skandinaviske selvbiografier skrevet i tidsrommet 1918 til 2008, av mennesker som selv eller av andre har blitt betegnet som psykisk lidende.

- Det er de samme funnene som går igjen. Forfatterne ønsker seg gode hjelpere og materielle omgivelser som er hjemlige. Hvordan rommene, gjenstandene og omgivelsene ser ut, er av stor betydning i tillegg til ansatte som engasjerer seg og viser kjærlighet, sier de til Erfaringskompetanse.no.

Kritikk av medisinerer

Inger Beate Larsen og Anders Johan W. Andersen forteller samtidig at forfatterne reiser kritikk av medisinerer mot psykiske lidelser.

- Det er verdt å spørre seg om medisinerer skal gå inn i betegnelsen "godt psykisk helsearbeid". Samtlige 12 forfattere er meget kritiske til medisinerer selv om det er dette de får mest tilbud om. For å få til et godt psykisk helsearbeid bør hjelperne ha fokus på relasjonene og ta med seg kunnskap om betydningen av gode omgivelser, sier Andersen.

Komme til ordet

- Hva vil dere med denne artikkelen?

- Dette handler om forståelsen av psykisk helsearbeid på tvers av tid og geografi. Det er ingen tvil om at det er på tide å sette i gang et tilbud som brukerne ønsker. De har hele tiden ønsket å være med, men det blir det ikke tatt hensyn til. Funnene viser at forfatterne gjennomgående har kjempet for å komme til ordet og bli hørt i det offentlige rom. Men de erfaringene brukerne sitter med, blir ikke tatt hensyn til, mener de to.

Tenke annerledes

- Hvorfor ikke det?

- Det er sammensatt og handler blant annet om at behandlingen er veldig diagnoserettet. Men denne kunnskapen vi sitter med her gir kilde til innsikt. Jeg tror vi bør tenke annerledes enn enten eller – syk eller frisk. Vi tror ikke situasjonen nødvendigvis har blitt bedre selv om det materielt sett er noe bedre. Det skyldes bare samfunnsutviklingen. Men det å bli møtt med respekt, kjærlige ansatte og hjemmekoselige omgivelser har stor betydning, mener Andersen.

Kritikk og egenerapi

- Hvorfor har forfatterne valgt å sette seg ned og dele erfaringene sine?

- De skriver for å hjelpe andre og de ønsker å informere om kritikkverdige forhold i hjelpeapparatet. I tillegg er dette egenerapi, sier Larsen.

Artikkelen er nummer to i en serie på tre. Den første, "En hellig plikt", tar for seg hvordan folk beskriver seg sjøl og hvem de er. Den andre som er omtalt her, sier noe om hva forfatterne selv sier om den hjelpen de blir tilbudt, mens den siste vil ta for seg hvordan man beskriver og definerer psykiske lidelser.

Kan lære av andre

Nasjonalt senter for erfaringskompetanse innen psykisk helse har vært bidragsyter til prosjektet. Daglig leder Hilde Hem mener en god organisering av helsevesenet og et godt psykisk helsearbeid, forutsetter at vi har evne til å lære om psykisk helse av mennesker som har egenerfaring knyttet til helse- og omsorgstjenestene.

- I denne studien står psykisk helsevern i de nordiske landene i fokus, og det er interessant å se etter sammenhenger og ulikheter på tvers av tid og geografiske forhold. Universitetet i Agder har i dette prosjektet hatt som overordnet problemstilling å løfte frem brukernes egenerfarte kunnskap om psykisk helse, og jobbe i tett samarbeid med brukerforskere. På denne måten blir det blant annet lagt til rette for en bedre forståelse for forholdet mellom tekst og tolkning, sier Hem som mener funnene gir viktig kunnskap i Erfaringskompetanses nasjonale base av bruker- og pårørendekunnskap.

Ønsker du å dele dine erfaringer enten som bruker eller pårørende? Da har du muligheten på vår nasjonale Kunnskapsbase. Ta kontakt for mer informasjon om Kunnskapsbasen ved å sende oss en mail: post@erfaringskompetanse.no .

Vil du vite mer om psykisk helsearbeid? Anders Johan W. Andersen og Bengt Eirik Karlsson (red.) har skrevet boka "Variasjon og dialog – Perspektiver på psykisk helsearbeid". Boka som er gitt ut av Universitetsforlaget, kan du låne på Erfaringskompetanse.nos bibliotek. Send oss en mail: bibliotek@erfaringskompetanse.no

Relaterte saker

- - Tiden er overmoden for endring
- Del erfaringer om psykisk helse
- En ny bærekraftig kunnskap
- Monas vei videre
- Jobber for et rausere arbeidsliv
- Forelskelse ganger 100

Publisert: 12:05 - 11. mai 2011

Sist oppdatert: 17:23 - 10. mai 2011